

OTUZSEKİZİNCİ MADDE UYGULAMASI

Bayram Çifçi

Elk. Elektronik Müh.

Uygulamada karşılaşılan bazı durumlar sebebiyle, yaygın olarak kısaca 38. madde olarak andığımız, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 38. maddesinin, TEDAŞ bünyesinde uygulanma yöntemi hakkında bir bilgilendirmenin faydalı olacağını düşündük.

Bilindiği üzere TEDAŞ, ödenekleri çerçevesinde her yıl için yatırım programı dahilinde işlerini yürütüyor. Hızla gelişen ve büyüyen şehrimizin enerji ihtiyaçları da hızla artıyor. Antalya'ya ilk enerjinin geldiği ve dağıtım şebekesinin tesis edildiği yıllar düşünüldüğünde, mevcut şebekelerin işletilebilir halde tutulması, yenileme ihtiyaçları ve bunlara bağlı yatırım ihtiyaçları da bütün meslektaşlarımızca bilinmektedir. Hayatın konforla yaşanabilirliği günümüzde enerjiye bağlıdır. Enerjisiz bir yaşamın düşünülmediği çağımızda, yaşam ve iş alanlarında enerji yatırımlarının gecikmesine tahammül edilememektedir. Bu haklı tahammülsüzlük, büyüme hızı çok yüksek ilimizde, enerji yatırımlarının bir kısmının talep sahiplerince yapılması zorunluluğunu getirmektedir.

Düzenleme yapılmadan önce, kooperatifler, siteler, toplu konutlar ve benzeri bir çok alanda enerji ihtiyacı, mesken gruplarının kendilerince kurulan, özel mülkiyetli transformatör tesisleri marifetiyle karşılanmaktaydı. Tek bir ölçüm noktası bulunan bu tesislerin her bir bağımsız bölümüne, tüketilen enerji ayrı fatura edilmediğinden, komşular arasında çeşitli sorunlar yaşanıyordu. Bu sorunların çözümü için, elektrik tesislerinin "iz bedelle"

TEDAŞ'a devri ve ferdi aboneliklerin alınması yoluna gidiliyordu. Bu durum halen devam etmektedir. Mevcut elektrik tesislerinin TEDAŞ'a iz bedelle, işletme bakım karşılığı devri mümkündür.

İz bedelle işletme bakım karşılığı devir işlemi ile 38. madde kapsamında tesis yapımı arasında farklılıklar mevcuttur. Birincisi; iz bedelle devir işlemi, yapımı tamamlanmış elektrik tesisleri için söz konusu iken, 38. madde kapsamında yapılacak işlemler, yapılması düşünülen, henüz başlanmamış elektrik tesisleri için söz konusudur. İkincisi; iz bedelle devir edilecek tesis için, TEDAŞ mülk sahibine herhangi bir ödeme yapmaz iken, 38. madde kapsamında yapılacak tesisin tüm bedelini, gelecek olan faturalardan belli oranlarda düşmek suretiyle mahsup edilmektedir.

38. madde ve kapsamında bir elektrik tesisin yapılış aşamaları şöyle tarif edilebilir. 14 Kasım 2002 tarihli ve 24936 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin "Sisteme erişim ve sistem kullanım hakları" başlıklı 38. maddesinin 3. paragraf 6. fıkrasında "Sisteme bağlantı yapılması halinde sistem kullanımı açısından kapasitenin yetersiz olması nedeniyle genişleme yatırımı veya yeni yatırım yapılmasının gerekli olduğu ve yeterli finansmanın mevcut olmadığı hallerde, söz konusu yatırım TEİAŞ ve/veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi adına, bağlantı yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişi tarafından ilgili mevzuat kapsamındaki teknik standartlar sağlanarak yapılabilir veya finanse edilebilir.

Bu durumda; gerçekleşen yatırıma ait toplam harcama tutarı, sisteme bağlantı yapan gerçek veya tüzel kişi ile TEİAŞ ve/veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler arasında yapılacak bağlantı ve sistem kullanım anlaşması çerçevesinde gerçek veya tüzel kişinin iletim ve/veya dağıtım tarifesi bedelinden düşülür.” denilmektedir. TEDAŞ'a, enerji müsaadesi için başvurulduğunda yapılan tetkikler neticesinde, genişleme yatırımı ya da yeni yatırım yapılmasını gerektiren bir durumla karşılaşılması halinde, düzenlenen enerji müsaadesi belgelerinde, enerji alınacak nokta, teknik ve diğer şartlar ile birlikte bu durum belirtilmektedir. Lisans Yönetmeliğinin 38. maddesi hükümleri kapsamında tesis yapılmak istenmesi durumunda, öncelikle TEDAŞ'a (Dağıtım Lisansı sahibi Tüzel Kişilik) başvuruda bulunulur. Yani TEDAŞ'a dilekçe ile müracaat edilir. Bu aşamadan sonra "Tesis Yapım Protokolü" düzenlenerek imza edilir. Şirket Müdürlüğünün onayını müteakip protokol yürürlüğe girer. Onaylı projesine göre yapılacak tesisin keşfi TEDAŞ tarafından ilgili yılın birim fiyatlarına göre çıkartılır. Keşif tutarının % 20' si karşılığı teminat verilir. Bu teminat nakit olarak TEDAŞ veznelerine ödenebileceği gibi banka teminat mektubu olarak da sunulabilir. TEDAŞ, denetimi altında yapılacak tesis için bir kontrol teşkilatı görevlendirir.

Bu görevlendirme sonrasında tesisin yapımına geçilir. Kontrol teşkilatı denetiminde tesis tamamlanır. Kontrol teşkilatı, idaresine işin bittiğini bildiren yazısını yazarak tesisin geçici kabulünün teklifini yapar. İdarece görevlendirilen kabul heyeti, kabul işlemlerini bildiği şekliyle tamamlayarak kabul tutanağını onaya sunar. Geçici kabul tutanaklarının onaylanması akabinde, tesisin birim fiyatlara göre kesin hesabı yapılır. Kesin hesap tutarı mahsuplaşmaya esastır. Mahsuplaşma işlemleri ve abonelik işlemleri, Elektrik Piyasası ve Müşteri Hizmetleri Müdürlüğü bünyesinde yapılır. İlk faturadan başlamak üzere takip eden faturalardan sistem kullanım bedeli düşülerek, kesin hesap tutarı tamamlanıncaya kadar mahsuplaşma devam eder. Bu şekilde ekonomik olarak geri dönüş sağlanmış olur.

"İz bedeli": Ekonomik ömrünü tamamladığı halde fiilen kullanılmasına devam edilen iktisadi kıymetler ile gerçek değeri tespit edilemeyen veya edilmesi uygun görülmemeyen ancak, hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan ve muhasebe kayıtlarında yer verilen en düşük tutar.

Meslekte 25, 40 ve 50 yılını dolduran üyelerimizin ödüllendirileceği, EMO Antalya Şubesi geleneksel gecesi, bu yıl 25 Aralık 2010 Cumartesi günü Sueno Otelde (Titreyen Göl/Manavgat) gerçekleşecektir. Saat 19.30'da başlayacak olan gecenin davetiye rezervasyonu ve ayrıntılı bilgi için Şubemizle iletişime geçebilirsiniz.